

การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหาร
หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย
อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

THE APPLICATION OF THE SEVEN APARIHANIYADHAMMA PRINCIPLES TO
PROMOTE ADMINISTRATIVE EFFICIENCY OF THE SUBDISTRICT
COMMUNITY TRAINING UNIT IN RANG WAI SUBDISTRICT,
PHANOM THUAN DISTRICT, KANCHANABURI PROVINCE

พระใบฎีกาณรงค์ ยติโก (อยู่ไทย)^{1*}

Phrabaidika Narong Yatiko (Yuthai)^{1*}

*Corresponding Author E-mail: narong122195@gmail.com

Received June 13, 2026; Revised July 23, 2026; Accepted August 1, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล และ 3. นำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธีการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน ด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.908 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเนื้อหาและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

¹ วิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี ศรีไพบูลย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹ Kanchanaburi Sripaibool Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกตัญญูกตเวทีตาธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสามัคคี ด้านสันติสุข ด้านศีลธรรม และวัฒนธรรม ด้านสัมมาชีพ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านศึกษาสงเคราะห์ และด้านสุขภาพอนามัย ตามลำดับ 2. หลักอปริหานิยธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา คือ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านสัมมาชีพ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสามัคคี ด้านกตัญญูกตเวทีตาธรรม ด้านศึกษาสงเคราะห์ และด้านสันติสุข 3. แนวทางการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหาร ได้แก่ การยึดมั่นในศีลธรรมและวัฒนธรรม การดูแลสุขภาพ การประกอบอาชีพสุจริต การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การสนับสนุนการศึกษา การช่วยเหลือสังคม การรู้จักคุณและตอบแทนคุณ รวมถึงการสร้างสามัคคีในชุมชน เพื่อให้เกิดความสงบสุขและการพัฒนา

คำสำคัญ: อปริหานิยธรรม; ประสิทธิภาพการบริหาร; หน่วยอบรมประชาชน

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the level of administrative efficiency of the Sub-District Community Training Unit at Rang Wai Subdistrict, Phanom Thuan District, Kanchanaburi Province; 2. To study the relationship between Aparihaniyadhamma principles and the administrative efficiency of the Sub-District Community Training Unit; and 3. To present guidelines for applying Aparihaniyadhamma principles to enhance the administrative efficiency of the Sub-District Community Training Unit at Rang Wai Sub-District, Phanom Thuan District, Kanchanaburi Province. This study employed a mixed-methods research design. Quantitative data were collected from 380 respondents using a questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.908. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. Qualitative data were obtained through in-depth interviews with 12 key informants and analyzed using descriptive content analysis and Pearson's correlation coefficient.

The results were found that: 1. The overall level of administrative efficiency of the Subdistrict Community Training Unit was at a high level ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.22). When considering each aspect, gratitude and reciprocity had the highest mean score, followed by unity, peaceful coexistence, morality and culture, right livelihood, public welfare, educational support, and health and sanitation, respectively. 2. Aparihaniyadhamma principles had a positive relationship with the administrative efficiency of the Subdistrict Community Training Unit at the statistical significance level of 0.01. Morality and culture showed the strongest relationship, followed by public welfare, right livelihood, health and sanitation, unity, gratitude and reciprocity, educational support, and peaceful coexistence. 3. The application of Aparihaniyadhamma principles to enhance administrative efficiency included adherence to morality and culture, health care, honest occupation, peaceful coexistence, educational support, public assistance, gratitude and reciprocity, and the promotion of unity within the community in order to create peace and sustainable development.

Keywords: Aparihāṇiyadhamma; Administrative Efficiency; People's Training Unit

บทนำ

ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลให้โครงสร้างชุมชนและวิถีชีวิตของประชาชนเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในระดับตำบลซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานของการพัฒนาท้องถิ่น หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง และยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการหน่วยอบรมประชาชนในหลายพื้นที่ยังคงประสบปัญหาในด้านประสิทธิภาพ เช่น การขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชน การขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม และการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2562)

จากข้อมูลของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง (2567) พบว่า ประเทศไทยมีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 5,992 แห่ง กระจายครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ มีการดำเนินกิจกรรมด้านการอบรมคุณธรรม จริยธรรม การส่งเสริม

พระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีประชาชนจากทุกภาคส่วนเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับพื้นที่ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจะมีบทบาทสำคัญดังกล่าว แต่การดำเนินงานในหลายพื้นที่ยังประสบปัญหาในด้านประสิทธิภาพการบริหาร อาทิ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่ทั่วถึง การดำเนินกิจกรรมขาดความต่อเนื่อง การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานยังไม่มีประสิทธิภาพ และการบริหารงานยังไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ส่งผลให้การดำเนินงานไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างเต็มศักยภาพ

ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล แต่ยังพบปัญหาในการบริหารจัดการ เช่น การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เป็นระบบ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังอยู่ในระดับจำกัด และการดำเนินกิจกรรมยังขาดความต่อเนื่องและการติดตามประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานและการพัฒนาชุมชนโดยรวม (สันติ พิมพ์ใจใส, 2566) นอกจากนี้ ยังพบว่า การบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในหลายพื้นที่ยังขาดการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ ทั้งที่หลักธรรมดังกล่าวสามารถเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความสามัคคี ความร่วมมือ และความเข้มแข็งในองค์กรและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักอปริหานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มุ่งเน้นการป้องกันความเสื่อม และส่งเสริมความเจริญของหมู่คณะ

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่า หลักอปริหานิยธรรม 7 เป็นแนวคิดในทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์กรสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม และแนวคิดการบริหารเชิงคุณธรรม ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์กร การเคารพกฎเกณฑ์ และการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ (Robbins & Coulter, 2018) อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนางานองค์กรเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ที่มุ่งเน้นพฤติกรรมของบุคคล และกลุ่มในการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร (Gibson et al., 2012) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยมุ่งหวังที่จะนำหลักธรรมดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการ

บริหารงานให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว จึงนำไปสู่คำถามการวิจัยว่า การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอย่างไร และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานได้อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหาร ศึกษาความสัมพันธ์ของหลักธรรมดังกล่าว และเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปอาศัยอยู่ในอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 7,274 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปอาศัยอยู่ในตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 7,274 คน จากการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1967) คำนวณได้ 380 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งเป็นจำนวน 4 กลุ่ม 12 รูปหรือคน นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา 2 รูปหรือคน นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้าน

รัฐประศาสนศาสตร์ 2 รูปหรือคน ผู้บริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล 3 คน และผู้แทนประชาชน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยเริ่มจากศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยรวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างด้วยวิธีการ ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดย นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 ชุด และเก็บแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 การวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้

1. สถิติพรรณนา สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์

2. สถิติอนุमान ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐาน การประยุกต์หลักอภิปธานิยธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ วัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร และผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อทดสอบสมมติฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์โดย การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 1 ระดับประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

การบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม	4.40	0.36	มาก
2. ด้านสุขภาพอนามัย	2.88	0.32	ปานกลาง
3. ด้านสัมมาชีพ	3.21	0.28	ปานกลาง
4. ด้านสันติสุข	4.45	0.28	มาก
5. ด้านศึกษาสงเคราะห์	2.99	0.34	ปานกลาง
6. ด้านสาธารณสงเคราะห์	3.03	0.35	ปานกลาง
7. ด้านกตัญญูกตเวทีตาธรรม	4.42	0.30	มาก
8. ด้านสามัคคี	4.02	0.30	มาก
ภาพรวม	3.50	0.22	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 0.32) รองลงมา ด้านศึกษาสงเคราะห์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.34) ถัดมา ด้านสาธารณสงเคราะห์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.35) ด้านสัมมาชีพ อยู่ในระดับมาก

($\bar{X}$ = 3.21, S.D. = 0.28) ด้านสามัคคี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.30) ด้านศีลธรรม และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.36) ด้านกตัญญูทศเวทิตาธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.30) และ ด้านสันติสุข อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.045, S.D. = 0.28) ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์หลักอภิธานิยธรรม กับประสิทธิภาพการบริหารหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์หลักอภิธานิยธรรม กับประสิทธิภาพการบริหารหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ตัวแปรตาม								
	การบริหารหน่วยอบรมประชาชน	1. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม	2. ด้านสุขภาพอนามัย	3. ด้านสัมมาชีพ	4. ด้านสันติสุข	5. ด้านศึกษาสงเคราะห์	6. ด้านสาธารณสงเคราะห์	7. ด้านกตัญญูทศเวทิตาธรรม	8. ด้านสามัคคี
ตัวแปรอิสระ									
หลักอภิธานิยธรรมโดยภาพรวม	.882**	.770**	.609**	.687**	.530**	.546**	.700**	.573**	.585**
1. ประชุมกันเองนิตย	.650**	.629**	.564**	.626**	.385**	.484**	.523**	.341**	.114**
2. สามัคคีกัน	.637**	.587**	.559**	.515**	.299**	.180**	.590**	.482**	.407**
3. ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่เคยมี	.450**	.393**	.237**	.482**	.230**	.174**	.314**	.276**	.448**
4. เคารพผู้ใหญ่	.745**	.671**	.455**	.486**	.504**	.708**	.499**	.407**	.478**
5. เคารพสตรีในหมู่คณะ	.635**	.555**	.225**	.537**	.525**	.538**	.535**	.305**	.387**
6. เคารพสถานที่ศักดิ์สิทธิ์	.585**	.314**	.485**	.262**	.384**	.281**	.323**	.603**	.729**
7. รักษาความเลื่อมใสในหลักธรรม	.752**	.735**	.509**	.606**	.336**	.358**	.749**	.500**	.452**

** ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านศีลธรรม และวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.770^{**}$) ด้านสุขภาพอนามัย มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.609^{**}$) ด้านสัมมาชีพมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.687^{**}$) ด้านสันติสุข มีความสัมพันธ์ เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.530^{**}$) ด้านศึกษาสงเคราะห์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.546^{**}$)

ด้านสาธารณสงเคราะห์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.700^{**}$) ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.573^{**}$) และด้านสามัคคี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.585^{**}$)

3. การประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านศีลธรรม และวัฒนธรรม การประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของความดี ความถูกต้อง และคุณธรรมตามหลักศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ด้านสุขภาพอนามัย การดูแลร่างกายให้แข็งแรง และปลอดภัยสร้างสมดุลในชีวิตเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้สมบูรณ์แบบด้านสัมมาชีพ คือ การประกอบอาชีพสุจริตเพื่อหาเลี้ยงตัวและครอบครัวโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ด้านสันติสุข การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยรู้จักแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อสร้างสังคมที่หน้าอยู่ ด้านศึกษาสงเคราะห์ การสนับสนุนการศึกษาและรู้จักเปิดใจยอมรับความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ด้านสาธารณสงเคราะห์ การช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมโดยไม่หวังผลตอบแทนเพื่อสร้างความสงบสุขในสังคม ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี อภิปรายได้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ส่งเสริมหน่วยอบรมประจำตำบล และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวรินทร จินดาวงศ์ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ มีดังนี้ การบูรณาการหลักผละ 5 หรือกำลัง 5 ประการ คือ ธรรมอันเป็นกำลังหรือธรรมอันเป็นพลังในการบริหารหรือการปฏิบัติงาน เป็นข้อปฏิบัติที่ทำให้บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

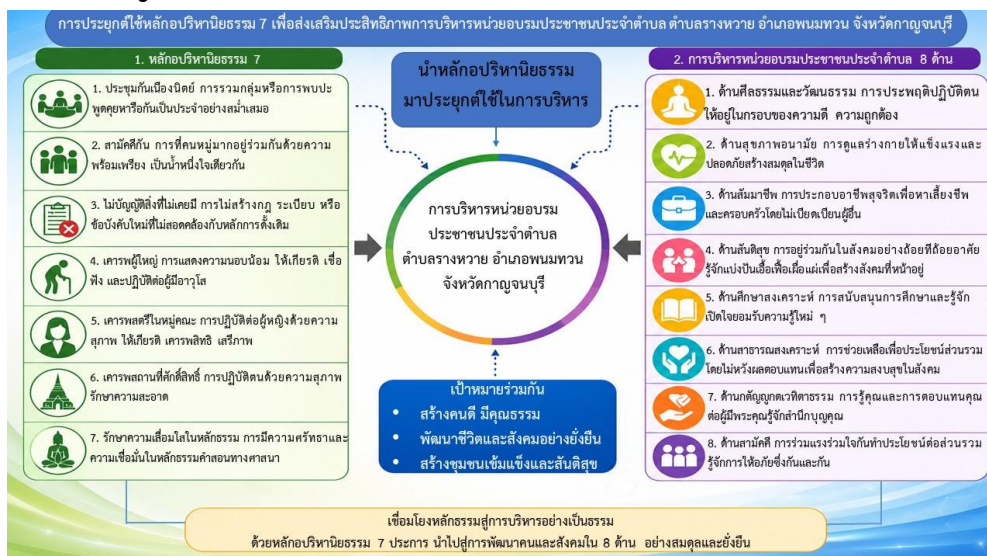
2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี อภิปรายได้ว่า

หลักการบริหารนิยตรมกับประสิทธิภาพการบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($R=.882^{**}$) ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประยงค์ พรหมมา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยตรม อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ด้านการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี ด้านการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ด้านการอารักขาคุ้มครองปกป้องอันชอบ ด้านการพร้อมเพียรกันประชุม ด้านการประชุมกันเนื่องนิตย และด้านการไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ตามลำดับ พนักงานที่มีเพศ และส่วนราชการที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักการบริหารนิยตรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติที่ตั้งไว้

3. การประยุกต์หลักการบริหารนิยตรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี อภิปรายได้ว่า การบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 8 ด้านประกอบด้วย 1. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม 2. ด้านสุขภาพอนามัย 3. ด้านสัมมาชีพ 4. ด้านสันติสุข 5. ด้านศึกษาสงเคราะห์ 6. ด้านสาธารณสงเคราะห์ 7. ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม 8. ด้านสามัคคี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระครูสมุห์ดิฐภูมิ จิรธมโม (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การติดตามพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายในการควบคุมคุณภาพ หรือการบริหารคุณภาพ ประชาชนประจำตำบลไม่สามารถออกแบบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ อีกทั้งสร้างกระบวนการพัฒนากลุ่มทางสังคมที่จะดำเนินกิจกรรมร่วมกันไปอย่างยั่งยืนมากขึ้นลักษณะที่ 2 นวัตกรรมเครื่องมือสุขภาวะวิถีพุทธคือการพัฒนาชุดความรู้ที่ผ่านการทดลองและทดสอบอย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ว่า องค์ความรู้จากการวิจัย การประยุกต์หลักบริหารนิยธรรม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. หลักบริหารนิยธรรม

1. ประชุมกันเนืองนิตย์ คือ การรวมกลุ่มหรือการพบปะพูดคุยหรือกันเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2. สามัคคีกัน คือ การที่คนหมู่มากอยู่ร่วมกันด้วยความพร้อมเพรียง เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เกื้อกูลกันทั้งในการคิด พูด และการกระทำ มุ่งสู่เป้าหมายหรือประโยชน์ส่วนรวมเดียวกัน

3. ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่เคยมี คือ การไม่สร้างกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับใหม่ที่ไม่สอดคล้องกับหลักการดั้งเดิม หรือไม่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกัน อันอาจก่อให้เกิดความแตกแยก ความไม่เข้าใจ หรือความลำเอียงในหมู่คณะ

4. เคารพผู้ใหญ่ คือ การแสดงความนอบน้อม ให้เกียรติ เชื่อฟัง และปฏิบัติต่อผู้มีอาวุโสหรือมีประสบการณ์มากกว่า ด้วยความสุภาพ อ่อนน้อม และกตัญญู ทั้งในด้านคำพูด การกระทำ และมารยาททางสังคม

5. เคารพสตรีในหมู่คณะ คือ การปฏิบัติต่อผู้หญิงด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ เคารพสิทธิ เสรีภาพ และความสามารถของเธออย่างเท่าเทียม ไม่ดูหมิ่นหรือเลือกปฏิบัติ และให้ความร่วมมืออย่างเหมาะสมในการทำงานหรืออยู่ร่วมกันในหมู่คณะ

6. เคารพสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ คือ การปฏิบัติตนด้วยความสุภาพ รักษาความสะอาด และไม่กระทำการสิ่งใดที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นการล่วงละเมิดสถานที่นั้น ๆ ทั้งยังให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์และประวัติความเป็นมาของสถานที่

7. รักษาความเลื่อมใสในหลักธรรม คือ การมีความศรัทธาและความเชื่อมั่นในหลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปฏิบัติตามหลักธรรมเหล่านั้นในชีวิตประจำวัน และไม่ละทิ้งหรือเบี่ยงเบนไปจากความดีที่หลักธรรมนั้นสอน

2. การบริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

1. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม คือ การประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของความดี ความถูกต้อง และคุณธรรมตามหลักศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี

2. ด้านสุขภาพอนามัย คือ การดูแลร่างกายให้แข็งแรงและปลอดภัยสร้างสมดุลในชีวิตเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้สมบูรณ์แบบ

3. ด้านสัมมาชีพ คือ การประกอบอาชีพสุจริตเพื่อหาเลี้ยงชีพและครอบครัวโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

4. ด้านสันติสุข คือ การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยรู้จักแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อสร้างสังคมที่หน้าอยู่

5. ด้านศึกษาสงเคราะห์ คือ การสนับสนุนการศึกษาและรู้จักเปิดใจยอมรับความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

6. ด้านสาธารณสงเคราะห์ คือ การช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมโดยไม่หวังผลตอบแทนเพื่อสร้างความสงบสุขในสังคม

7. ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม คือ การรู้จักคุณและการตอบแทนคุณต่อผู้มีพระคุณ รู้จักสำนึกบุญคุณและการกระทำที่เหมาะสมต่อเพื่อตอบแทน

8. ด้านสามัคคี คือ การร่วมแรงร่วมใจกันทำประโยชน์ต่อส่วนรวมรู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกันเพื่อความสงบสุขในสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กำหนดนโยบายให้มีการประชุมหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลราษฎรหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี อย่างสม่ำเสมอ โดยยึด หลักอปริหานิยธรรมที่เน้นการร่วมปรึกษาหารือ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและความต่อเนื่องของการทำงาน
2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลราษฎรหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี วางนโยบายในการสร้างบรรยากาศของความกลมเกลียวในหมู่สมาชิกให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เคารพความคิดเห็นของกันและกัน เพื่อเสริมพลังการทำงานแบบมีเอกภาพ
3. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลราษฎรหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ส่งเสริมนโยบายด้านการฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยอบรมประชาชนให้มีทั้งความรู้ด้านการบริหารและคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างผู้ปฏิบัติงานที่มีทั้งความสามารถและความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลราษฎรหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี กำหนดตารางการประชุมประจำเดือนเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรและตัวแทนชุมชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขร่วมกัน ตามหลักอปริหานิยธรรมที่เน้นการประชุมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ
2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลราษฎรหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนและมีการแบ่งงานที่เหมาะสมเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความซ้ำซ้อนหรือละเลยงานสำคัญ รวมทั้งสร้างความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน
3. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลราษฎรหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ควรจัดกิจกรรมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้บุคลากรทั้งด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะการทำงานร่วมกับชุมชน และการปลูกฝังคุณธรรม เพื่อให้เกิดการบริหารที่มีคุณภาพทั้งในเชิงวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลราษฎรหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรมกับศาสตร์ด้านการจัดการทันสมัย เช่น การบริหารเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาองค์กร หรือการบริหารภาครัฐ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ตอบโจทย์การบริหารงานชุมชนในยุคปัจจุบัน

2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่มีผลการบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับ

3. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในหน่วยอบรมประชาชนตำบลอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อน และปัจจัยความสำเร็จของแต่ละพื้นที่ อันจะช่วยให้ได้ข้อสรุปเชิงเปรียบเทียบที่มีคุณค่าเชิงวิชาการและเชิงนโยบาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2562). *คู่มือการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน*. กรุงเทพฯ: ฌัฏฐพลการพิมพ์.
- ประยงค์ พรมมา. (2557). *การบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสมุห์ดิฐภูมิ จิระธมโม และคณะ. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(2), 352-366.
- วรินทร์ จินดาวงศ์ (2566). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สันติ พิมพ์ใจใส. (2566). การบริหารและการจัดการแบบมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสาร มจร เลย์ ปริทัศน์*, 4(1), 104-114.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี. (2567). *ข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี*. สืบค้น 12 เมษายน 2569, จาก https://www.ect.go.th/th/kanchanaburi/main?utm_source=chatgpt.com
- สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง. (2567). *ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา 2567*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาชน.

- Gibson, J. L, Ivancevich, J. M., Donnelly, J. H., & Konopaske, R. (2012). *Organizations: Behavior, Structure, Processes* (14th ed.). New York: McGraw-Hill Irwin.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2018). *Management* (14th ed.). London: Pearson.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.